

Diarienummer: KS.2014.161

Datum: 2015-10-29

Kommunchef Björn Järbur

E-post: bjorn.jarbur@ale.se

Kommunstyrelsen

Inför möjlighet att driva kommunala friskolor

Som ett komplement till de privata friskolorna och den nuvarande kommunledda grundskolan vill Aledemokraterna ge möjlighet att införa kommunala friskolor som drivs utan kommunal styrning och i stället av föräldrar, rektorer och lärare.

Med utgångspunkt i en bedömning av följande parametrar bedömer förvaltningen behovet av att införa kommunala friskolor i Ale kommun.

Kommunens skolor visar nu positiva resultat i jämförelse med tidigare och det finns ett pågående arbete för att skapa större möjligheter för rektorer och pedagoger att utnyttja sina unika kompetenser. Det finns inget vetenskapligt stöd för att organisationsformen är avgörande för resultaten samt det gagnar inte alla skolor att i nuläget tillåta etablering av fristående kommunala skolor.

Förvaltningen föreslår med ovanstående som utgångspunkt att motionen avslås.

Förvaltningens beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen

Björn Järbur
Kommunchef

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande, 2015-10-29
- Motionen

Ärendet expedieras efter beslut till:

För kännedom
Förvaltningsledningen

Bakgrund

Aledemokraterna har i motion till fullmäktige föreslagit följande:

Som ett komplement till de privata friskolorna och den nuvarande kommunledda grundskolan vill Aledemokraterna ge möjlighet att införa kommunala friskolor som drivs utan kommunal styrning och i stället av föräldrar, rektorer och lärare.

Praktiskt kan detta ske exempelvis genom att en eller flera idag kommunala skolor under traditionell kommunal nämnds (Utbildningsnämnden) ledning får en ny huvudman med ny ledning helt fri från det kommunala systemet.

De kommunala friskolorna skall drivas inom svenska skolverkets normer.

Förutsättningarna för kommunala friskolor har definierats av KomFri föreningen för entreprenörskap i kommunala skolor:

Utveckla konkurrenskraften

Politiker inom alla partier vill bidra till att utveckla den kommunala skolans konkurrenskraft men ser inte alltid att en av de bredaste vägarna dit är decentralisering. I många kommuner finns en välorganiserad skolförvaltning som fattar alla viktiga beslut, rektorer som fungerar som platschefer och politiker som vant sig vid den befintliga arbets- och ansvarsfördelningen.

Det handlar om delegationsordningen

Flera kommuner har dock fattat beslut om generella delegationsordningar som ger rektorerna stor frihet att fatta egna beslut, andra har provat särlösningar för vissa skolor genom s k intraprenadantal. Den nya skollagen öppnade 2011 möjligheter för kommunerna att fr o m höstterminen 2011 inrätta s k självförvaltningsorgan där alla frågor på nämndens bord kan delegeras till en styrelse, sammansatt av personal och föräldrar.

Visionen om självstyrande kommunala skolor

Därmed etableras ett tydligt regelverk som gör det lättare att förverkliga visionen om kommunala friskolor – självstyrande skolor i kommunal regi – som handlar om att anskaffa onödig byråkrati, ge rektorerna större frihet, öka personalens och föräldrarnas delaktighet och fokusera nämndens arbete på den demokratiska styrningen, d v s strategi- och uppföljningsfrågor.

Vilka förutsättningar krävs?

Möjligheterna att lösa problem och ta vara på möjligheter "nära kunden" är kännetecknande för decentraliserade organisationer. Inom kommunens skolverksamhet måste en långtgående delegering emellertid bygga på några mycket tydliga förutsättningar:

- ***Ledarskap*** *Rektor har vilja att "ta ansvar utan skyddsnät" och förmåga att kombinera starkt ledarskap med förankring hos personal och föräldrar.*

- **Delaktighet** Det starka ledarskapet bekräftas av personalens och föräldrarnas förtroende för rektor och vilja att ta ansvar i den lokala styrelsen
- **Uppföljning** Nämnden har metoder och verktyg för uppföljning som säkerställer kvalitet i rektors och den lokala styrelsens arbete.

I Ale har vi sedan våren 2014 en skolöverenskommelse som syftar till att förbättra resultaten i skolan. Inom ramen för detta arbete har arbetet "I Ales skolor vill vi lära oss mer" utvecklats som bygger på att involvera pedagoger och skolledningar i beslutsfattandet. De grundläggande slutsatserna i arbetet är att kommunen måste satsa på:

- Lust att lära
- Det pedagogiska ledarskapet samt
- Systematiskt kvalitetsarbete.

John Hattie (2012, Synligt lärande för lärare, Natur & Kultur) har i en syntes av cirka 800 metaanalyser gått igenom vad som är goda förutsättningar för lärande. Slutsatserna är att följande områden är centrala:

- Elevernas kännedom om uppsatta mål
- Resultatåterkoppling till eleven
- Lärarens pedagogiska förmåga
- Studiero i klassrummet
- Stöd och uppmuntran från hemmet
- Analysera undervisningen tillsammans med kollegor

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser det som viktigt att pedagoger och ledning på den enskilda skolan ges stora möjligheter att använda sin kreativitet och engagemang för att skapa bästa möjliga förutsättningar för en skola med hög kvalitet för alla elever och föräldrar. I arbetet med "I Ales skolor vill vi lära oss mer" som startades 2014 har förutsättningarna för rektorer och pedagoger förändrats för att ge möjlighet att nyttja kreativitet och engagemang för att skapa bättre resultat i skolan. Pedagogers förutsättningar för att hantera sin situation är kopplad till känslan av sammanhang ⁽¹⁾, KASAM. Kasam bygger på meningsfullhet, begriplighet och hanterbarhet och måste vara en grundläggande förutsättning oavsett i vilken driftsform verksamheten bedrivs.

(1) *Antonovsky, A. (1991) Hälsans mysterium, Natur och kultur*

Arbetet med "I Ales skolor vill vi lära oss mer" hade som utgångspunkt att involvera rektorer och

pedagoger på ett nytt sätt och målet var att skapa förtroende, hela vägen, mellan klassrummet och kommunfullmäktige. Processen har tagit många steg och identifierat de viktigaste utvecklingsområdena som:

- Lust att lära
- Pedagogiskt ledarskap samt
- Systematiskt kvalitetsarbete vilket inkluderar uppföljning

Utvecklingsområdena sammanfaller till stora delar med de områden som KomFri har definierat som de centrala områdena för att framgångsrikt driva kommunala friskolor. Förvaltningen gör bedömningen att arbetet så här långt gått enligt plan och att det börjar påverka resultaten.

Sedan arbetet med "I Ales skolor vill vi lära oss mer" startade har många resultat i våra skolor utvecklats snabbt i rätt riktning. Lusten att lära i årskurs 8, andelen i årskurs 9 som har godkänt i alla ämnen och de nationella provresultaten i årskurs 6 ligger samtliga på den genomsnittliga nivån i riket. De goda resultaten kan inte sägas vara en trend men bedömningen kan ej heller vara ett det inte har med det pågående arbetet att göra.

I skolan är det viktig med en sammanhållen och likvärdig skola. Det finns också stora fördelar att skolan är sammanhållen också avseende ledning- och styrning. Genom att ge skolor uppdrag att som piloter pröva nya metoder, exempelvis fysisk aktivitet eller att arbeta med "Star for life" för att nå sina drömmar kan erfarenheter göras som kan spridas vidare i hela skolorganisationen. Denna möjlighet skulle försämrats om en eller flera skolor ges möjlighet att ställa sig utanför det gemensamma lednings- och styrningssystemet.

Hatties forskning har inte visat att skolans driftform är en av de viktiga aspekterna för att skapa framgång. Förvaltningen lägger nu huvuddelen av kraften på att inom det pedagogiska ledarskapet skapa förutsättningar för, alla kommunens skolor, att använda moderna forskningsrön för att förbättra sina resultat.

Sammanfattning

Kommunens skolor visar nu positiva resultat i jämförelse med tidigare och det finns ett pågående arbete för att skapa större möjligheter för rektorer och pedagoger att utnyttja sina unika kompetenser. Det finns inget vetenskapligt stöd för att organisationsformen är avgörande för resultaten samt det gagnar inte alla skolor att i nuläget tillåta etablering av fristående kommunala skolor.

Förvaltningen föreslår med ovanstående som utgångspunkt att motionen avslås.